

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL PARAMOS ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOS SUBJEKTAMS, PATYRUSIEMS NUOSTOLIŲ ŽUVUS ŽEMĖS ŪKIO AUGALAMS DĖL GAUSIŲ KRITULIŲ 2017 METAIS, TEIKIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2018 m. gruodžio 6 d. Nr. 3D-873

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 6 punktu ir siekdamas kompensuoti dėl gausių kritulių 2017 m. žemės ūkyje patirtus nuostolius,

t v i r t i n u Paramos žemės ūkio veiklos subjektams, patyrusiems nuostolių žuvus žemės ūkio augalams dėl gausių kritulių 2017 metais, teikimo taisykles (pridedama).

Žemės ūkio ministras

Giedrius Surplys

SUDERINTA

Lietuvos savivaldybių asociacijos

2018-07-20 raštu Nr. (18)-SD-429

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro
2018 m. gruodžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-
873

**PARAMOS ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOS SUBJEKTAMS, PATYRUSIEMS NUOSTOLIŲ
ŽUVUS ŽEMĖS ŪKIO AUGALAMS DĖL GAUSIŲ KRITULIŲ 2017 METAIS,
TEIKIMO TAISYKLĖS**

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Paramos žemės ūkio veiklos subjektams, patyrusiems nuostolių žuvus žemės ūkio augalams dėl gausių kritulių 2017 metais, teikimo taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis Europos Sąjungos valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškininkystės sektoriams ir kaimo vietovėse gairių 2014–2020 m. (OL 2014 C 204, p. 1) (toliau – Gairės), 2 dalies 1 skyriaus 1.2.1.2 skirsniu, 2018 m. gruodžio 3 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C (2018) 8355 final, Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymu ir atsižvelgiant į Valstybės paramos už žalą, patirtą dėl ekstremaliosios situacijos, teikimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimu Nr. 1107 „Dėl Materialinių išteklių teikimo ir kompensavimo už jų teikimą tvarkos aprašo ir Valstybės paramos už žalą, patirtą dėl ekstremaliosios situacijos, teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Valstybės paramos už žalą, patirtą dėl ekstremaliosios situacijos, teikimo tvarkos aprašas), bei Valstybės pagalbos žemės ūkiui, maisto ūkiui, žuvininkystei ir kaimo plėtrai ir kitų iš valstybės biudžeto lėšų finansuojamų priemonių bendrosiomis administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. lapkričio 8 d. įsakymu Nr. 3D-979 „Dėl Valstybės pagalbos žemės ūkiui, maisto ūkiui, žuvininkystei ir kaimo plėtrai ir kitų iš valstybės biudžeto lėšų finansuojamų priemonių bendrųjų administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Bendrosios administravimo taisyklės).

2. Taisyklės reglamentuoja valstybės pagalbos teikimo žemės ūkio veiklos subjektams, patyrusiems nuostolių žuvus žemės ūkio augalų derliui dėl 2017 m. gausiai iškritusių kritulių (toliau – nuostoliai), tvarką. Nuostoliai pagal šį aprašą negali būti kompensuojami, jei žemės ūkio veiklos subjektas gavo paramą tiems patiems nuostoliams atlyginti iš kitų nacionalinių ar Europos Sąjungos programų. Nuostoliai pagal šį aprašą nebus kompensuojami arba bus sustabdomas jų kompensavimas, jei žemės ūkio veiklos subjektas yra gavęs neteisėtą pagalbą, kuri Europos Komisijos sprendimu (dėl individualios pagalbos arba pagalbos schemos) buvo

pripažinta nesuderinama su bendrąja rinka, kol žemės ūkio veiklos subjektas nesugrąžins visos neteisėtos ir nesuderinamos pagalbos sumos, įskaitant palūkanas, teisės aktuose nustatyta tvarka.

3. Pagal Taisyklės parama pareiškėjams bus išmokėta iki 2020 m. gruodžio 31 d.

II SKYRIUS

PARAMOS TEIKIMO SĄLYGOS

4. Pagal Taisyklės nuostoliai kompensuojami už 2017 m. dėl gausių kritulių žuvusį Taisyklių 1 priede nurodytų žemės ūkio augalų derlių.

5. Pagal Taisyklės nuostoliai kompensuojami žemės ūkio veiklos subjektams, kurie, vadovaudamiesi Valstybės paramos už žalą, patirtą dėl ekstremaliosios situacijos, teikimo tvarkos aprašo 5 punktu, su prašymu kompensuoti dėl gausių kritulių 2017 metais patirtus nuostolius raštu kreipėsi į savivaldybes iki 2017 m. gruodžio 1 d. (toliau – pareiškėjas).

6. Pareiškėjas turi būti 2014–2017 metais deklaravęs žemės ūkio naudmenas ir pasėlius (2014 m. ir 2015 m. – Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. 3D-171 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka bei 2016 m. ir 2017 m. – *Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos ir 2016–2020 metų tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-897 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos ir 2016–2020 metų tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“* (toliau – 2016–2020 metų Tiesioginių išmokų taisyklės), nustatyta tvarka. Jei pareiškėjas augalininkystės veiklą vykdo vėliau nei nuo 2014 m., jis turi būti deklaravęs žemės ūkio naudmenas ir pasėlius nuo tų metų, kai pradėjo vykdyti šią veiklą.

7. Pagal Taisyklės kompensuojami nuostoliai, apskaičiuoti Taisyklių 11–20 punktuose nustatyta tvarka, kurie sudaro kiekvienam pareiškėjui ne mažiau kaip 100 eurų.

8. Nuostoliai gali būti kompensuojami tik tiems žemės ūkio veiklos subjektams, kurie nėra sunkumų patiriančios įmonės, kaip apibrėžta Gairių 35 punkto 15 papunktyje, išskyrus atvejus, kai žemės ūkio veiklos subjektų sunkumus nulėmė 2017 m. gausiai iškritę krituliai.

III SKYRIUS

NUOSTOLIŲ APSKAIČIAVIMAS

9. Paramos dydį apskaičiuoja Valstybės įmonė Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (toliau – ŽŪIKVC), užpildydamas Taisyklių 2 priede pateiktą lentelės formą vadovaudamasis savivaldybių pateikta informacija apie 2017 m. dėl gausių kritulių žuvusius žemės ūkio augalų pasėlius (Taisyklių 3 priedas) ir Paraiškų priėmimo informacinėje sistemoje esančiais duomenimis.

10. Nuostoliai skaičiuojami pagal Žemės ūkio augalų, kuriems žuvus dėl gausių kritulių 2017 metais žemės ūkio veiklos subjektams kompensuojami nuostoliai, sąrašą, pateiktą Taisyklių 1 priede. Skaičiuojant nuostolius turi būti atimamos išlaidos, kurios nebuvo patirtos dėl gausių kritulių ir kurias pareiškėjas vis tiek būtų patyręs.

11. Nuostoliai apskaičiuojami pagal formulę:

$$N_j = BP_j \times p_{j(2017)} - P_j, - I_j,$$

čia:

N_j – pareiškėjo patirti nuostoliai pagal atskirus žemės ūkio augalus dėl 2017 m. gausiai iškritusių kritulių (Eur);

BP_j – pareiškėjo vidutinė metinė 2014–2016 m. žemės ūkio produkcijos vertė pagal atskirus žemės ūkio augalus (Eur/ha), kuri apskaičiuojama pagal formulę:

$$BP_j = \frac{(p_{j(2014)} \times k_{j(2014)} \times d_{j(2014)}) + (p_{j(2015)} \times k_{j(2015)} \times d_{j(2015)}) + (p_{j(2016)} \times k_{j(2016)} \times d_{j(2016)})}{3} / \frac{(p_{j(2014)} + p_{j(2015)} + p_{j(2016)})}{3},$$

čia:

j – žemės ūkio augalo pavadinimas;

$p_{j(2014)}$ – pareiškėjo 2014 metais deklaruotas pasėlių pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą plotas (ha);

$k_{j(2014)}$ – augalinės produkcijos pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą 2014 metų vidutinė supirkimo kaina, skelbiama Lietuvos statistikos departamento interneto svetainėje adresu <https://osp.stat.gov.lt/> (Eur/t);

$d_{j(2014)}$ – 2014 metų derlingumas pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą ir atitinkamą savivaldybę, skelbiamas Lietuvos statistikos departamento interneto svetainėje (OSP) adresu <https://osp.stat.gov.lt/> (t/ha);

$p_{j(2015)}$ – pareiškėjo 2015 metais deklaruotas pasėlių pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą plotas (ha);

$k_{j(2015)}$ – augalinės produkcijos pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą 2015 metų vidutinė supirkimo kaina, skelbiama Lietuvos statistikos departamento interneto svetainėje adresu <https://osp.stat.gov.lt/> (Eur/t);

$d_{j(2015)}$ – 2015 metų derlingumas pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą ir atitinkamą savivaldybę, skelbiamas Lietuvos statistikos departamento interneto svetainėje (OSP) adresu <https://osp.stat.gov.lt/> (t/ha);

$p_{j(2016)}$ – pareiškėjo 2016 metais deklaruotas pasėlių pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą plotas (ha);

$k_{j(2016)}$ – augalinės produkcijos pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą 2016 metų vidutinė supirkimo kaina, skelbiama Lietuvos statistikos departamento interneto svetainėje adresu <https://osp.stat.gov.lt/> (Eur/t);

$d_{j(2016)}$ – 2016 metų derlingumas pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą ir atitinkamą savivaldybę skelbiamas Lietuvos statistikos departamento interneto svetainėje (OSP) adresu <https://osp.stat.gov.lt/> (t/ha);

$p_{j(2017)}$ – pareiškėjo 2017 metais deklaruotas pasėlių pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą plotas (ha);

P_j – pareiškėjo 2017 m. gauta žemės ūkio produkcija iš pasėlių (Eur), apskaičiuojama pagal formulę:

$$P_j = (p_{j(2017)} - \check{z}_j) \times d_{j(2017)} \times k_{j(2017)},$$

čia:

j – žemės ūkio augalo pavadinimas;

\check{z}_j – pareiškėjo dėl gausių kritulių 2017 m. žuvusių žemės ūkio augalų pasėlių pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą plotas (ha);

$d_{j(2017)}$ – 2017 metų derlingumas pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą ir atitinkamą savivaldybę, skelbiamas Lietuvos statistikos departamento interneto svetainėje (OSP) adresu <https://osp.stat.gov.lt/> (t/ha);

$k_{j(2017)}$ – augalinės produkcijos pagal j žemės ūkio augalo pavadinimą 2017 metų vidutinė supirkimo kaina, skelbiama Lietuvos statistikos departamento interneto svetainėje adresu <https://osp.stat.gov.lt/> (Eur/t).

I_j – išlaidos, kurios nebuvo patirtos 2017 m. dėl gausių kritulių ir kurias pareiškėjas vis tiek būtų patyręs (Eur) (toliau – nepatirtos išlaidos), apskaičiuojamos pagal formulę:

$$I_j = \check{z}_j \times T_j,$$

čia:

T_j – 4 priede nurodytas nepatirtų išlaidų dydis pagal atitinkamo j žemės ūkio augalo derlingumą (Eur/ha).

12. Jei Lietuvos statistikos departamentas atitinkamai pagal metus (2014, 2015, 2016, 2017) informacijos apie tų pačių žemės ūkio augalų derlingumą pagal savivaldybes neskelbia,

naudojamas bendras šalies derlingumas, skelbiamas Lietuvos statistikos departamento interneto svetainėje (OSP) adresu <https://osp.stat.gov.lt/>.

13. Jeigu Lietuvos statistikos departamentas skelbia informaciją apie kelias augalinės produkcijos supirkimo kainas (pvz.: šviežių produktų kaina, produktų, skirtų perdirbti, bendra kaina ir kt.), naudojama bendra atitinkamos produkcijos supirkimo kaina. Vasarinių ir žieminių grūdinių augalų produkcijos atveju, kai informacijos šaltiniuose yra nurodomos maistui ir pašarams skirtų grūdų supirkimo kainos arba kainų kitimo diapazonas, nuostoliai, vadovaujantis Taisyklių 11 punktu, skaičiuojami pagal aritmetinę vidutinę atitinkamų grūdinių augalų produkcijos (grūdų) supirkimo kainą.

14. Jei informacijos apie augalinės produkcijos derlingumą Lietuvos statistikos departamentas neskelbia, naudojama Taisyklių 5 priede pateikta informacija.

15. Jei Lietuvos statistikos departamentas kurių nors žemės ūkio augalų vidutinės supirkimo kainos neskelbia, taikomos atitinkamų metų normatyvinės augalų produkcijos kainos, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2013 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 3D-799 „Dėl Biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos normatyvinių kainų 2014 metais patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 3D-890 „Dėl Biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos normatyvinių kainų 2015 metais sąrašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 3D-877 „Dėl Biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos normatyvinių kainų 2016 metais sąrašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. lapkričio 23 d. įsakymu Nr. 3D-697 „Dėl Biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos normatyvinių kainų 2017 metais sąrašo patvirtinimo“.

16. Jei tam tikrų žemės ūkio augalų produkcijos supirkimo kainų Lietuvos statistikos departamentas neskelbia ir nėra patvirtintos jų normatyvinės kainos, naudojamos Taisyklių 5 priede nurodytos kainos.

17. Nuostoliai už ekologiškų pasėlių produkciją skaičiuojami pagal neekologiškos produkcijos derlingumą ir kainas.

18. Jei pareiškėjas tam tikrus žemės ūkio augalus augino dvejus metus, vidutinė šių augalų žemės ūkio produkcijos vertė (BP_j) gaunama atitinkamų j žemės ūkio augalų dvejų metų pajamas dalijant iš 2.

19. Jei pareiškėjas tam tikrus žemės ūkio augalus augino vienus metus, vidutinė šių augalų žemės ūkio produkcijos vertė (BP_j) lygi tais metais iš jų gautų pajamų vertei.

20. Jei pareiškėjas tam tikrus žemės ūkio augalus augino tik 2017 metais, visas 2017 m. dėl gausiai iškritusių kritulių žuvęs žemės ūkio augalų derlius laikomas patirtais nuostoliais, kurie apskaičiuojami pagal formulę:

$$N_{zj} = \check{z}_j \times k_{j(2017)} \times d_{j(2017)} - I_j,$$

čia:

N_{zj} – pareiškėjo 2017 m. patirti nuostoliai pagal tam tikrus žemės ūkio augalus (Eur).

Kitos formulės kintamųjų reikšmės nurodytos Taisyklių 11 punkte.

IV SKYRIUS

PARAMOS DYDŽIO NUSTATYMAS

21. Parama už žuvusius atskirus žemės ūkio augalus pareiškėjui skiriama tik tuo atveju, jei Taisyklių 11–19 punktuose nustatyta tvarka apskaičiuotas nuostolis žuvus tiems žemės ūkio augalams sudaro daugiau kaip 30 proc. vidutinės metinės pareiškėjo 2014–2016 m. tų žemės ūkio augalų produkcijos vertės.

22. Jei pareiškėjas tam tikrus žemės ūkio augalus augino tik 2017 metais, parama už žuvusius atskirus žemės ūkio augalus skiriama tik tuo atveju, jei Taisyklių 20 punkte nustatyta tvarka apskaičiuotas nuostolis žuvus tiems žemės ūkio augalams sudaro daugiau kaip 30 proc. pareiškėjo 2017 m. numatytos gauti produkcijos iš tų žemės ūkio augalų vertės (P_{dj}), kuri apskaičiuojama pagal formulę

$$P_{dj} = p_{j(2017)} \times k_{j(2017)} \times d_{j(2017)}.$$

Formulės kintamųjų reikšmės nurodytos Taisyklių 11 punkte.

23. Apskaičiuojant bendrą paramos sumą vienam pareiškėjui sumuojamos tik tos apskaičiuotų nuostolių pagal atskirus žemės ūkio augalus sumos, kurios tenkina Taisyklių 21 ir 22 punktuose nurodytas sąlygas.

24. Pareiškėjams kompensuojama iki 80 proc. patirtų nuostolių.

25. Paramos dydis apskaičiuojamas euro centų tikslumu.

26. Jei bendras visiems pareiškėjams apskaičiuotas paramos dydis viršija nuostoliams kompensuoti skirtą sumą (9,12 mln. eurų), apskaičiuota parama kiekvienam pareiškėjui mažinama proporcingai trūkstamų lėšų kiekiui.

V SKYRIUS

ADMINISTRAVIMO PROCEDŪROS

27. ŽŪIKVC:

27.1. administruoja paramą ir priima sprendimus dėl paramos pagal Taisyklės skyrimo ar neskyrimo;

27.2. per 3 darbo dienas po Taisyklių patvirtinimo raštu kreipiasi į savivaldybes su prašymu ne vėliau kaip iki 2018 m. gruodžio 10 d. pagal Taisyklių 3 priede pateiktą lentelės

formą el. paštu rinka@vic.lt pateikti duomenis apie savivaldybės teritorijoje žuvusių žemės ūkio augalų plotus;

27.3. įvertina iš savivaldybių gautus duomenis ir apskaičiuoja pareiškėjams mokėtinas paramos sumas pagal Taisyklių 2 priede pateiktą formą;

27.4. parengia Paramos, apskaičiuotos pareiškėjams, kurių 2017 m. žemės ūkio augalų derlius žuvo dėl gausių kritulių, suvestinę pagal Taisyklių 6 priedą ir ją ne vėliau kaip iki 2018 m. gruodžio 12 d. pateikia Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) raštu bei elektroniniu paštu nacparama@nma.lt MS Excel formatu.

28. Agentūra:

28.1. gavusi visus duomenis apie kiekvienam pareiškėjui apskaičiuotą paramą, ne vėliau kaip iki 2019 m. sausio 31 d. išmoka paramos lėšas pareiškėjams Bendrųjų administravimo taisyklių nustatyta tvarka;

28.2. vadovaudamasi Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 19 d. nutarimu Nr. 35 „Dėl Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro nuostatų patvirtinimo“, ir Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos duomenų tvarkymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2015 m. lapkričio 13 d. nutarimu Nr. 1S-120/2015 „Dėl Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos duomenų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, per 5 darbo dienas nuo informacijos, nurodytos Taisyklių 27.4 papunktyje, gavimo dienos Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registru pateikia duomenis apie išmokėtas valstybės pagalbos lėšas. Jei vienam pareiškėjui vienu sprendimu skiriama valstybės pagalbos suma viršija Gairių 128 punkte nustatytas ribas, Agentūra informaciją apie skirtą pagalbą pateikia Žemės ūkio ministerijai, o ministerija per šešis mėnesius nuo pagalbos suteikimo dienos pateikia informaciją į Europos Komisijos Valstybės pagalbos skaidrumo svetainę adresu <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/>.

29. Lėšos pareiškėjui pervedamos į jo finansų įstaigos sąskaitą, kurią jis nurodė Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškoje, vėliausiai pateiktoje Agentūrai vadovaujantis 2016–2020 metų Tiesioginių išmokų taisyklėmis. Jei po Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos pateikimo pareiškėjas buvo teikęs Agentūrai prašymą pakeisti finansų įstaigos sąskaitos duomenis, paramos lėšos pervedamos į prašyme nurodytą finansų įstaigos sąskaitą.

30. Mirus pareiškėjui, pateikusiam savivaldybei prašymą iki 2017 m. gruodžio 1 d. ir atitikusiam Taisyklių nustatytus reikalavimus, įpėdinis iki 2019 m. rugsėjo 16 d. pateikia Agentūrai prašymą dėl paramos skyrimo ir prideda asmens tapatybės ir paveldėjimo fakto įrodymo dokumentų kopijas, taip pat nurodo finansų įstaigos pavadinimą, kodą ir sąskaitos numerį.

31. Sprendimas dėl paramos skyrimo ar neskyrimo įforminamas ŽŪIKVC vadovo nustatyta tvarka. Apie priimtą sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskyrimo ŽŪIKVC pareiškėją informuoja raštu iki 2019 m. kovo 15 d. nuroydamas tokio sprendimo priėmimo priežastis, teisinį pagrindą ir apskundimo tvarką.

32. Pareiškėjas, nesutinkantis su išmokėta paramos suma, ne vėliau kaip iki 2019 m. balandžio 15 d. gali kreiptis į ŽŪIKVC su prašymu nurodyti apskaičiuotos paramos sumos pagrindimą ir teisinį pagrindą.

VI SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

33. Subjektai, teikiantys duomenis pagal šias Taisykles, atsako už jų teikiamų duomenų teisingumą ir jų pateikimą Taisyklėse nustatytais terminais.

34. ŽŪIKVC atsako už tinkamą mokėtinų paramos sumų pareiškėjams apskaičiavimą, sprendimų priėmimą.

35. Agentūra atsako už paramos lėšų išmokėjimą ir apskaitą, duomenų į Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registrą pateikimą šiose Taisyklėse nustatytais terminais.

36. Agentūra ir ŽŪIKVC privalo ne trumpiau kaip 10 metų nuo paskutinės paramos pagal šias Taisykles suteikimo dienos saugoti visą su paramos teikimu susijusią informaciją ir dokumentus.

37. Pareiškėjai, gavę paramą neteisėtai, ir asmenys, prisidėję prie neteisėto paramos gavimo (pareiškėjų pateiktuose prašymuose sąmoningai patvirtinę klaidingus duomenis), atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Neteisėtai gauta parama grąžinama Bendrosiose administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.
